

***Carex depauperata* Good. in Curtis & With.**

Fitxa de seguiment

Les fitxes de seguiment de tàxons amenaçats

Els documents que s'integren en aquesta sèrie, un per cadascun del tàxons dels quals es fa un seguiment i diagnosi, tenen l'objectiu de recollir la informació bàsica del tàxon, i serveix de referència per aquelles persones que participen en el programa, o per als vigilants i tècnics amb responsabilitats en la conservació de la flora.

Per una banda, el document “*El Programa de seguiment i conservació de la flora amenaçada*” explica els objectius i desenvolupament del Programa, per altra, la “*Llista de tàxons del Programa de Seguiment i Conservació de la flora amenaçada*” recull la llista de tàxons objecte de seguiment, el seu interès i quin és l'estat de la cartografia i de seguiment d'indicadors dels tàxons. Per últim, les “*Memòries de seguiment i diagnosi*”, incorporen tota la informació recollida de cada tàxon.

Aquests documents es poden consultar a la web de la Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural, on només no consta la informació considerada com a sensible, i que pot repercutir negativament en la conservació del tàxon.

Carex depauperata, fitxa de seguiment

1.- *Carex depauperata* – 2. *Cyperaceae* – 3. Flora amenaçada- 4. UICN: Vulnerable (Garrotxa) – 5. Programa de seguiment i conservació de la flora amenaçada. 6. Autor: Xavier Oliver –7. Data: 15.10.2008 – 8. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.

Autor: Xavier Oliver

Autor dades: Jordi Vila i Xavier Oliver

Promou: Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.
15.10.2008

***Carex depauperata* Good. in Curtis & With.**

Sinonímia:

C. ventricosa Curt.
C. triflora Willd.
C. monilifera Thuill.

Nom comú:

Família: *Cyperaceae*

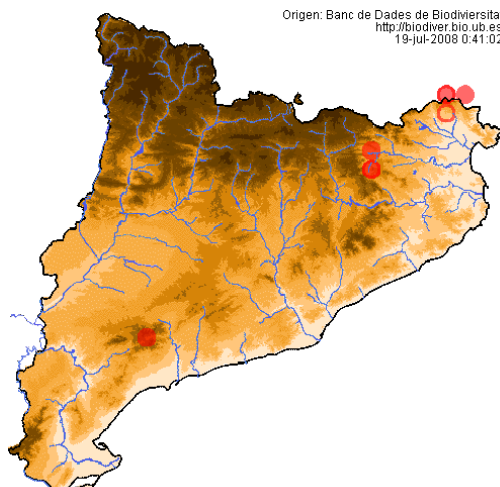
Categoria UICN:

CATALUNYA: no s'esmentava com a planta amenaçada en el primer llistat (Sáez, Ll. i al. 2000), però s'ha considerat per al Llibre vermell de flora amenaçada de Catalunya.

Protecció: no protegida.

Tota la població garrotxina es troba dins l'àmbit protegit del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, on a més és previst protegir-la amb el nou Pla Especial, que es preveu aprovar a principis de l'any 2009.

Descripció: Planta perenne i cespitosa, formant tofes laxes, de vegades en créixer sense fulles ni tiges al centre, formant una corona. Tiges trígones, llises, robustes, de 30 a 100 cm d'alt. Fulles de 3 mm d'ample de mitjana, verdes o lleugerament groguenques, planes, més curtes que la tija. Veïnes inferiors brunes-púrpures. Inflorescència de color verd, molt espaiada, bràctees foliàcies, llargues, igualant o superant el final de la inflorescència. Una sola espiga masculina, llarga, fusiforme, blanquinosa i pedicel·lada. 2-4 espigues femenines curtes (1-2 cm), les inferiors molt llargament pedunculades, amb poques flors (4-8). Escates brunes, membranoses, marcades per una carena verda, mucronades. 3 estigmes, utrícul amples, glabres i subglobulosos de 8 mm de llarg, poc o gens imbrincats, de color verd groguenc, acabats en un bec pronunciat, d'uns 3 mm i bífid. Floreix d'abril a juny.

distribució del tàxon: *Carex depauperata* Curtis ex With.

Hàbitat a la Garrotxa: Rouredes de roure pèrol i boscos mixtes higròfils (*Isopyro-Quercetum*) poc dens, sovint pasturats, o més o menys ruderalitzat, i comunitats associades com vorades, clarianes i vorades trepitjades (*Geranion sanguinei*, *Lolio-Plataginion*) entre els 430 i 490 m.

Distribució a Catalunya: es tracta d'una de les quatre localitats citades fins al moment a Catalunya, sempre sobre sòls silicis.

Localitats citades:

L'Albera
La Garrotxa
Les Guilleries
Muntanyes de Prades

4 localitats a Catalunya
2 localitats a comarques gironines
1 localitat a la Garrotxa

Localitats gironines

Nº	Localitat	Comarca/regió	UTM	Observacions/citacions
1	Albera	Alt Empordà	DG 99? DH 90 DH 00	Citada per Zeller (1958), retrobada per Joan Font (2000).
2	Zona volcànica	Garrotxa	DG 57 DG 56	Trobada per V. Allorge (Bolòs, 1952), Bolòs 1957 DG 57 erroni. Tota la població i les localitats citades corresponen al DG 56

Localitats controlades pel programa:

Codi rodal	Localització	UTM	Observacions
Cardepi2004Olot	Rodales de la zona urbana d'Olot	DG56	Trobada per primera vegada: V. Allorge (Bolòs, 1952), Citada també per Bolòs 1957 Cartografiada i censada els anys 2004 (Oliver) i 2006 (Oliver & Vila) 2008 1 rodal nou (Oliver)

Població:

Àrea de presència: 1 quadrat UTM 10 x 10 km, on és present en 5 quadrats UTM 1 x 1 km.

60.462 m² d'àrea d'ocupació.

Cens 2004: 2.416 exemplars fèrtils

Cens 2006: 2.432 exemplars fèrtils (amb una ampliació de dos rodals nous amb 57 exemplars fèrtils)

2008: 1 rodal nou amb 9 individus reproductors.

Diagnosi:

Es tracta d'una població pràcticament contínua amb distàncies inferiors a 500 m entre els 7 rodals localitzats (2 d'ells amb un sol individu), amb pocs exemplars fèrtils i una àrea d'ocupació petita.

Els impactes continus sobre la població (enjardinament, arranament de camins i tancament del bosc) comporten un alt risc de desaparició en pocs anys del 50% de la població. En canvi, una part de la població en parcs municipals amb manteniment adequat i sota una línia elèctrica amb un manteniment també idoni per a l'espècie,

presenten un bon estat i una previsió de conservació bona de l'altre 50% de la població.

L'existència de superfícies boscoses importants al voltant i enmig dels rodals cartografiats que s'han tancat en els últims anys, algunes d'elles amb exemplars relictos i mig ofegats de *Carex depauperata* ens fan pensar que el tàxon era més abundant i ocupava més extensió en el passat, i que la dinàmica de tancament dels boscos ha comportat la desaparició d'hàbitat, d'àrea d'ocupació i d'exemplars.

En estudis realitzats en les subpoblacions angleses de *Carex depauperata*, el factor determinant de la desaparició i/o minva d'individus en aquests últims 25 anys ha estat l'increment de l'ombra al tancar-se el bosc (WIGGINTON, M. J., 1999 i RICH. T. C. G. & BIRKINSHAW, C. F., 2001) de manera que una planta no tan rara en pocs anys ha esdevingut amenaçada.

Es tracta de l'única localitat ben estudiada i controlada actualment a Catalunya de les quatre citades fins al moment, situada en la comarca de la Garrotxa i en un principi es considera VU A2bc+3bc+4bc; B1ab(ii,iii,v)+2ab(ii,iii,v); C1; D2.

Prospecció:

Planta rara, però localment abundant a la zona, fàcil de fer el seguiment quan és espigada.

Període de prospecció:

Segona quinzena d'abril a juny.

Paràmetres a seguir:

Nombre d'exemplars reproductors, nombre d'exemplars amb impacte (manteniment enjardinament, obres, tancament del bosc), àrea de presència i d'ocupació (percentatge de recobriment per sectors).

Observacions:

Carex depauperata, fitxa de seguiment
Programa de seguiment i conservació de flora amenaçada

ICHN Delegació de
Institució Catalana
d'Història Natural **la Garrotxa**

Imatges:

Impactes i amenaces actuals a la Garrotxa: manteniment de zones enjardinades, obres i arranjamet de camins i pistes, tancament del bosc i afectació directa per *Parthenocissus quinquefolia* i *Ailanthus altissima*.

Recomanacions:

Adequar les accions de manteniment de zones enjardinades (públiques i privades) a la conservació de l'espècie: no dallar entre abril i juliol als rodals amb presència del tàxon, i controlar totes les obres i milleres de carreteres, pistes i camins en zones de presència de *Carex depauperata*. Controlar els tàxons invasors que afecten *Carex depauperata* en les zones amb presència. Realitzar un seguiment sobre l'efecte del tancament de boscos que en regions d'Europa ha comportat l'extinció (Alemanya) o la consideració com a amenaçada del tàxon (França, Bèlgica, Anglaterra, Sicília) en els últims anys.

Referències:

- BIRKINSHAW, C.R. 1990. The ecology of *Carex depauperata* and its reinforcement at Cheddar Wood, Somerset. Nature Conservancy Council, CSD Report No. 1152.
- BANC DE DADES DE BIODIVERSITAT, Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona.
<http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>
- BOLÒS, O., 1952: Notas Florísticas III.; Collect. Bot. (Barcelona), III (II): 196.
- BOLÒS, O., 1957: Datos sobre la vegetación de la vertiente septentrional de los Pirineos: observaciones acerca de la zonación altitudinal en el valle de Aràn; Collect. Bot. (Barcelona) 5: 465-514.
- BOLÒS, O. & VIGO, J., 2001. Flora dels Països Catalans. Editorial Barcino. Barcelona.
- CAMPOS, M, MARCH, S. I SALVAT, A; Catàleg de Flora del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, desembre de 2000, inèdit dipositat al Centre de Documentació del Parc Natural, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya).
- CAMPOS, M., SALVAT, A., MARCH, S., OLIVER, X. I BASSOLS, E. (2001). Catàleg de la flora vascular de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Dossier de Recerca núm. 1. Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya. Olot.
- CHEFFINGS, C.M. 2004. New Plant Status Lists for Great Britain, BSBI News 95: 36-43.
- CHEFFINGS, C.M. & FARRELL, L. (Eds.), 2005. The Vascular Plant Red Data List for Great Britain, JNCC, Peterborough.
- FERREZ, Y., PROST, J. F., & al., 2001. Atlas des plantes rares ou protégées de Franche-Comté. Société d'horticulture du Doubs et des amis du Jardin Botanique. Naturalia.
- FONT GARCÍA, J., 2000; Estudis botànics de la Serra de l'Albera. Catàleg florístic general i poblament vegetal de les Basses de l'Albera.; Tesi Doctoral, Universitat de Girona. Inèdit.
- LOMBARD, A. & BAJON, R., 2000. *Carex depauperata* Curtis ex With.. In Muséum national d'Histoire naturelle [Ed]. 2005. Conservatoire botanique national du Bassin parisien, site Web. <http://www.mnhn.fr/cbnp>.
- LUCEÑO, M., 1994. Monografía del género *Carex* en la Península Ibérica e Islas Baleares. Ruizia, 14: 1-139.
- MACKENZIE, K.K., 1923. Notes on *Carex*, XIII. Bull. Torrey Bot. Club, 50: 343-358.

- MASCLANS, F. & BATALLA, A., 1972. Flora de los montes de Prades.
Continuación; Collect. Bot. (Barcelona) 8: 63-200
- OLIVER, X., 2005. Llista vermella de la flora vascular de la Garrotxa. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural i Fundació d'Estudis Superiors d'Olot. Olot. Inèdit. Consultable a <http://130.206.88.24/ichngarrotxa/documents.php>
- OLIVER, X., 2006. Cartografia digital de les plantes amenaçades i/o protegides de la Garrotxa. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural. Olot. Inèdit. Consultable a <http://130.206.88.24/ichngarrotxa/documents.php>
- PÉREZ-HAASE, A., BATRIU, E. & MERCADÉ, A., 2008. Aportació al coneixement florístic de les Guillerries I del Collsacabra (Catalunya oriental), II. Acta Botànica Barcinonensis 51: 49-58.
- RICH, T. C. G. and BIRKINSHAW, C. F. (2001) Conservation of Britain's biodiversity: *Carex depauperata* With. (*Cyperaceae*), Starved Wood-sedge. Watsonia 23: 401-411.
- SÀEZ, L. & SORIANO, I. 2000. Catàleg de plantes vasculares endèmiques, rares o amenaçades de Catalunya II. Tàxons no endèmics en situació de risc. Butll. Inst. Cat. Hist. Nat. Vol. 68: 35-50.
- SALVAT, A., 2005. Estratègia per a la gestió de la flora i la vegetació al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Inèdit.
- VICIOSO, C., 19 Estudio monografico del género *Carex* en España. Bol. Inst. Forest. Invest. Exp., 79: 1-205.
- WIGGINTON, M. J., 1999. *British Red Data Books 1; Vascular Plants*. 3rd Edition.
- ZELLER, W. Étude phytosociologique du Chêne-Liège en Catalogne. Zaragoza, 1959.